

TYÖMAANA 1/2016 MAAILMA

AJATELTAVAA KAIKEN MAAILMAN POMOILLE JA DUUNAREILLE
SASK - SUOMEN AMMATTILIITTOJEN SOLIDAARISUUSKESKUS

RAKSALLA PEKINGISSÄ

Yu He Fang oli lapsimorsian,
josta tuli feministi.

TYÖMAANA MAAILMA

KESÄKUU 2016

Toimitus

Laura Ventä
vastaava päätoimittaja

Anna Berghäll

Katri Blomster

Ulkoasu
Unionimedia / Mikko Taipale

Kannen kuva
Maija Tammi

Painopaikka
Hämeen kirjapaino Oy, Espoo 2016

Painos 4 000 kpl

Julkaisija

**Suomen Ammattiliittojen
Solidarisuuskeskus SASK ry**
Kaikukatu 3 A, 00530 Helsinki
p. 0207 6998 20
etunimi.sukunimi@sask.fi
www.sask.fi

Osoitteenmuutokset ja tilaukset:
viestinta@sask.fi

ISSN 1456-2030

Lehti on tilaajille maksuton ja se postitetaan
kannatusjäsenille, Kunnan työn lähettiläille,
halukkaiden liittojen aktiiveille
sekä yksityistilaaajille.

Rahankeräyslupa: POL-2014-16830

Lehden kirjoittajien mielipiteet ovat
heidän omiaan eivätkä välttämättä
edusta SASKin kantaa.

Rouva Yu on elänyt siirtotyöläisen elämää yli 15 vuotta.

Sisältö 1/2016

- 3 Pääkirjoitus**
- 4 Pukit kaalimaan vartijoina?**
- 6 Lyhyesti**
- 9 Aleks Vienosen kolumni:
Heitä ylänelonen!**
- 10 Kolumbian
kotiapulaiset nousevat**
- 13 Esittelyssä jäsenliitto:
Kirkon akateemiset**
- 14 Indonesian ay-liike
ei anna periksi**
- 16 SASK-aktiivi: Maailma
pelastuu yritys kerrallaan**
- 18 Viimeinen vuosi Pekingissä**
- 20 Ghanan naiset
matkalla menestykseen**
- 23 Jarkko Eloranta 50 vuotta:
Lahjarahat työntekijöiden
oikeuksien puolustamiseen**

Stoorisoppi

14

Vappu
Indonesiassa

Kreetta Järvenpää

16

Kunnan työn
lähettiläs Suv

Työelämän kehitysyhteistyölle on tilausta

Eteenpäin, sanoi mummo kesäisellä niityllä. Menneen talven lumia ei nyt haluta muistella. Vuodenvaihteessa SASKin rahoituksesta leikattiin historialliset 43 prosenttia, kuten kaikilta muiltakin kehitysyhteistyöjärjestöiltä. Tuo leikkaus kehitysyhteistyöstä on prosentuaalisesti suurin, mitä miltään valtion budjetin osa-alueelta on kerralla vähennetty. Silti – ei ole muuta vaihtoehtoa kuin eteenpäin.

Miten SASK siis selviää? On myönnettävä, että leikkaukset osuvat kipeästi kaikkeen toimintaamme. Viime syksy kului raskaita päätöksiä tehtäessä. Jouduimme lopettamaan useita hankkeita kuin seinään, tyrehdyttämään uusien suunnittelun, vähentämään henkilöstöä, leikkaamaan kiinteitä kuluja ja pienentämään esimerkiksi viestinnän toimintabudjetin puoleen aiemmasta. Siksi tämäkin lehti ilmestyy tänä vuonna vain kaksi kertaa, kun aiemmin SASKin työmaita maailmalla esiteltiin neljästi.

SASK on siis tänä ja ensi vuonna monella tapaa uuden edessä. Hyvä puoli ruuvin kiristämisessä on aina se, että toimintaa on pakko suunnitella ja kohdentaa entistä tarkemmin. Samalla kirkastuu viesti. Toimintaa keskitetään nyt ay-liikkeen kannalta tärkeimpiin maihin. Pyrimme lähtemään pois vain alueilta, joissa paikalliset liitot ovat jo niin vahvoja, että ne pystyvät jatkamaan työtään SASKin vetäytyttyäkin.

Tämä ajatus ei suinkaan tullut tyhjästä. SASKin strategisena tavoitteena on ollut jo pitkään vähentää hankkeiden määrää ja keskittyä tiettyihin maihin. Nyt se on tehty: pääkohdemaita on 12 ja painopisteeksi muodostuu Aasia, erityisesti Filippiinit, Intia ja Nepal. Afrikan toiminta painottuu eteläiseen Afrikkaan, Latinalaisessa Amerikassa Kolumbiaan. Sen sijaan toiminta Länsi-Afrikassa päättyy.

Nenäpäivä-varoin tuetut hankkeemme kuitenkin jatkuvat ympäri maailman. Kohdentamalla toimin-

taansa tarkemmin SASK pystyy turvaamaan työn vaikuttavuuden, vaikka budjetti pienikin tuntuvasti.

Leikkaukset ovat erittäin valitettavia, mutta pystymme edelleen toimimaan laadukkaasti, kun teemme oikeita asioita. Uusi strategia on parhaillaan valmisteilla. Tilannetta ehkä suhteuttaa tieto, että hanke-

toimintamme laajuus palautuu 10 vuoden takaiselle tasolle. Silloinkin SASK oli varteenotettava organisaatio – ja on edelleen ainoa Suomessa, joka tekee työelämään keskittyvää kehitysyhteistyötä. Sille on nyt entistäkin suurempi tilaus, kun ihmisarvoiset työpaikat tulivat osaksi kaikkia valtioita koskevia kestävän kehityksen tavoitteita. Suomen tuore kehityspoliittinen ohjelma perustuu vahvasti näihin tavoitteisiin.

Tämä Työmaana maailma vie sinut tutustumaan SASKin toimintaan Kolumbiassa, jossa olemme viime aikoina tukeneet muun muassa pitkään syrjittyjä kotiapulaisia sekä maan valmistautumista rauhaan yli 50 vuotta kestäneen aseellisen konfliktin jälkeen. Tapasimme myös tukemme avulla voimaantuneita ja aivan uudella tavalla yhteiskuntaan kiinnittyneitä kaivosmiesten vaimoja Ghanassa.

Alun sananlasku sopii hyvin kuvaamaan SASKin asennetta vaikeissakin tilanteissa, mutta yhdessä asiassa siinä mennään vikaan. SASK ei nimittäin ole organisaationa vielä mummo, vaan 30-vuotias nuori aikuinen. Teiniajan mahdolliset virheet on tehty, nyt tunnemme vahvuutemme ja luomme innolla uudenlaisia toimintamalleja, joilla turvaamme parhaiten toimintamme jatkuvuuden.

Juhlimme 30-vuotistaivaltamme Solidaarisuuspäivillä Helsingin Wanhassa Satamassa 19. marraskuuta. Iltajuhla on Ravintola Kaisaniemessä. Tervetuloa kaikki mukaan – ikään katsomatta! **TM**

"Ei ole muuta vaihtoehtoa kuin mennä eteenpäin."

Laura Ventä
Viestintäpäällikkö

Vastuullisuuden viidakko

Finnwatchin tuore tutkimus pureutuu sertifiointimerkkeihin, joista kuluttajan on hankalaa ottaa selvää. Järjestön mielestä ay-liikkeen pitäisi olla mukana aktiivisemmin.

Ettisestä kuluttamisesta on tullut niin suosittua, että siitä on tullut vaikeaa. On Reilua kauppaa, UTZ:ia, FSC-sertifioitua paperia, Rainforest Alliancen banaaneja, RSPO-palmuöljyä ja vaikka mitä muuta. 2000-luvulla erilaiset vastuullisen kuluttamisen takuut ja merkit ovat valloittaneet kauppojen hyllyt.

Merkkien valtava määrä voi hämmentää. Mihin niistä voi luottaa? Onko yksi parempi toista? Finnwatchin tuore tutkimus ”Kaalimaan vartijat” erittelee 16 Suomen suosituinta merkkiä ja analysoi niiden sisällöt.

Lyhyesti raportin voi vetää yhteen sanomalla, että varmimmin luonnon ja etenkin ihmisten

kannalta kestävä on, jos merkkipöytäjärjestelmän omistaa asianomaisia yrityksiä laajempi joukko – jos mukana on vaikkapa kansalaisjärjestöjä ja ay-liikettä – ja jos tarkastukset tekee joku ulkopuolinen, mahdollisimman riippumaton ja laadukas taho.

Puhtaimmin paperein Finnwatchin tarkastelusta läpi pääsevät Reilu kauppa, UTZ, SA8000, ISCC ja FSC. Heikoimmat tulokset taas saavat Business Social Compliance Initiative BSCI, mehuteollisuuden SGF (Semi-finished Goods Control) ja Better Cotton Initiative BCI.

Raportti ei auta kiireistä kuluttajaa

Finnwatchin raporttia ei ole suunnattu kuluttajille. A4-paperille tulostettuna 14-sivuinen taulukko on pidempi ja leveämpi kuin keski-vertolukija itse.

Teollisuuden palkansaajien pääsihteerin **Ismo Kokon** mielestä se voi silti auttaa.

– Joskin edelleen vaatii melkoista omistautumista ja oma-aloitteisuutta hankkia tietoa siitä, mitä kaikkea sertifiointijärjestelmät ovat sisäänsä kätkenneet, Kokko sanoo.

– Uskon kuluttajien olevan kiinnostuneita yritys vastuullisuudesta. Jos kuluttajille olisi tarjolla vielä selkeämmin tietoa, ohjaisi se ostopäätöksiä yritys vastuullisempaan suuntaan.

Finnwatchin toiminnanjohtaja **Sonja Vartiola** sanoo, että raportti voi kuluttajan sijaan palvella paremmin ”järjestelmien asiakkaita”, eli yrityksiä, ay-liikettä ja kansalaisjärjestöjä.

Vuonna 2016 voimaan astuva hankintalaki tulee helpottamaan sertifioidujen tuotteiden suosimista julkisissa hankinnoissa. Se on mahdollisuus, mutta Finnwatch pitää tärkeänä, että julkiset hankkijat tuntevat eri järjestelmien kriteerit, sillä osa luovuttaa merkkejä hyvin kevyin perustein.

Huijauksia ja heppoisia perusteita

Merkkipöytäjärjestelmät eivät pääsääntöisesti itse matkusta jokaiseen tehtaaseen, vaan tarkastuksiin käytetään ulkopuolisia yrityksiä. Se lujittaa riippumattomuutta, mutta on myös luonut ympärilleen suuren bisneksen. Alan arvo on Finnwatchin mukaan jopa 100 miljardia euroa. Markkinoita dominoi muutama suuryritys.

Kilpailu synnyttää houkutusia tehdä säästöjä, ja laatu kärsii. Yritykset saavat myös usein tietää tarkastuksista etukäteen, mikä houkuttelee näyttämään asiat parhain päin.

Työntekijöille saatetaan etukäteen sanella, mitä heidän tulee kertoa. Kypärättömät ja paperittomat työntekijät, samoin kuin alaikäiset, saattavat tarkastuspäivänä jäädä kotiin. Tulkit voivat toimia firmojen pussiin, eikä työntekijöitä aina kuulla ollenkaan.

Suomalaiset pk-yritykset luottavat Finnwatchin mukaan pääsääntöisesti saamiinsa tarkastusraportteihin. Suuryritykset laittavat kyselyjä ja reklamaatioita silloin tällöin, etenkin jos eri

”Eettisestä kuluttamisesta on tullut suosittua, mutta on vaikea tietää, mihin voi luottaa.”

tarkastajien raportit poikkeavat toisistaan.

– Jos auditoitava taho haluaa toimia tavalla tai toisella vilpillisesti, niin sitä on vaikea valvoa tai todentaa tässä päässä ketjua”, toteaa Finnwatchin raportissa nimettömäksi jäävä suuryrityksen edustaja.

Kuka valvoo valvojaa?

Kiinassa Hung Hing Heshanin kirjapaino oli saanut SA8000-sertifioinnin, vaikka se oli laskenut elämiseen riittävän palkan niin luovasti, että taso alitti jopa Kiinan minimipalkan. Tämän ja lukuisten muiden esimerkkien tähden Finnwatch toivoo, että alalle saataisiin yhtenäisemmät standardit.

Mallia voisi Finnwatchin mukaan ottaa luomumerkistä, joka lähti ruohonjuurilta, mutta on nyt laeissa ja EU-asetuksissa säädelymerkki. Tarvitaan viranomaisvalvontaa, koska epäuskottavien ja harhaanjohtavien järjestelmien kitkemistä ei voida jättää kuluttajien, yritysten ja kansalaisjärjestöjen harteille. Ismo Kokko ei usko lainsäätäjän innostuvan ajatuksesta.

– Yleinen poliittinen ilmapiiri, ainakin Suomessa, on ollut viranomaisvalvonnan vähentämisen suuntaan. Usein toivotaan, että markkinat hoitavat valvontaa ja epäkelvot –

tässä tapauksessa sertifikaatit – poistuisivat markkinoilta. Näin tulee tuskin tapahtumaan, varsinkin jollei läpinäkyvyyteen ja puolueettomuuteen kiinnitetä vielä enemmän huomiota.

Reilu kauppa on Finnwatchin analyysissä kunnianhimoisin merkkijärjestelmä. Sen toiminnanjohtaja **Janne Sivonen** sanoo, että turhan heikko laki voisi olla myös uhka: markkinoille voisi tulla ”kevytreiluja” merkkejä.

– Jos heppoinen sertifikaatti voidaan leimata oikein lainsäädännöllä vastuulliseksi, yritykset saattavat pahimmillaan lisätä panostuksiaan vähemmän kunnianhimoisiin sertifiointeihin.

– Toisaalta jos poliittista tahtoa löytyy tarpeeksi, niin jollain aikavälillä vapaaehtoiset sertifioinnit voisivat korvautua vaikka kokonaan kunnianhimoisella lainsäädännöllä. Tämmöistä ei ole kuitenkaan näköpiirissä. Vapaaehtoisuuteen perustuvilla kolmannen osapuolen sertifioinneilla tulee olemaan pitkään keskeinen merkitys vastuullisuuden varmentamisessa.

Finnwatch toivoo ay-liikkeeltä aktiivisuutta

Ammattiyhdistysliikkeen vähäinen osallistuminen sertifikaattien toimintaan on Finnwatchin mukaan silmiin pistävää. Ammattiliittoja ei yleensä kuulla järjestelmien päätöksenteossa, ja työntekijöiden ääni sivuutetaan tarkastuksissa.

Työntekijöiden järjestäytymistä ei edistetä aktiivisesti muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta, vaikka keskeisimmät ongelmat liittyvät ammatillisen järjestäytymisvapauden varmistamiseen. Kansalaisjärjestöt eivät Finnwatchin mukaan korvaa ay-liikettä, sillä ne eivät edusta työntekijöitä eikä niiden toiminta tavallisesti perustu edustukselliseen demokratiaan.

– Finnwatch on osin oikeassa, myöntää Ismo Kokko.

– Ay-liikkeeltä on puuttunut kokonaisstrategia sen suhteen, miten suhtautua yksityisiin tahoihin, jotka näitä sertifiointeja ja auditointeja suorittavat. Ay-liikkeelle tilanne on sikäli haasteellinen, että sertifiointi on koko lailla vapaata ja jos me lähemme jonkin tahon järjestelmään mukaan, meidän täytyy olla hyvin varmoja heidän toimintatavoistaan. Emme ole hyväksyneet konsulttipohjaisia järjestelmiä pääasialliseksi välineeksi, jolloin voi vaikuttaa siltä, että olemme sivustakatsojan roolissa. Lisäksi, jos lähemme yhteen, olisi väistämättä edessä rajanveto siinä, missä kaikissa järjestelmissä meidän tulisi olla mukana.

Janne Sivonen kehuu kuitenkin suomalaista ay-liikettä.

– Suomessa ja muissa Pohjoismaissa ay-liike on lähestynyt asiaa Finnwatchin toivomalla tavalla paljon strategisemmin esimerkiksi olamalla Reilun kaupan omistajia.

– Olen jo pitkään toivonut ja pyytänyt, että kotimainen ay-liike veisi strategisempaa lähestymistapaa myös kansainväliselle tasolle, jolla voitaisiin ottaa Pohjoismaista opiksi.

Ismo Kokon mukaan Suomen lähestymistapa ovat olleet kansainväliset puitesopimukset, jotka sovitaisiin kansainvälisen ay-liikkeen ja globaalin yrityksen välillä.

– Näihin sopimuksiin olemme asettaneet tavoitteiksi työntekijöiden vapaan järjestäytymisen ja neuvottelu oikeuden sekä yhtenä asiavana vapaan osallistumisen tämän tyyppiisiin auditointeihin ja sertifiointeihin. Tästä viimeisimpänä esimerkkinä on H&M:n ja IAG:n välillä viime vuonna solmittu puitesopimus, jossa sisältönä on muun muassa järjestäytynyt edustus, maakohtainen työntekijöiden ja yritysten edustajien seurantar ryhmä sekä globaali kehittämissryhmä. **TM**

Salainen velkaraha vei luottamuksen Mosambikiin

Salaiset miljardiluotot, uudelleen kiihtyvä aseellinen konflikti, lahjusepäilyt ja lahjoittajien kaikkoominen. Tuoreimpien uutisjuttujen aiheet eivät imartele Mosambikia, joka vielä vuosikymmen sitten kuului eteläisen Afrikan nouseviin menestystarinoihin. Talouskasvu ja nousu ulos köyhyydestä uhkaavat nyt katketa maan eliitin valtataisteluun siitä, kuka saa määräysvaltaansa köyhän maan luonnonrikkaudet.

Mosambik kuuluu Suomen kehitys yhteistyön tärkeimpiin kumppanimaihin, ja sillä on ollut tukenaan mittava joukko myös muita avustajavaltioita ja kansainvälisiä rahalaitoksia. Nyt ystävät ovat vähissä: rahoittajat ovat yksi toisensa jälkeen väentäneet lainahanat kiinni

ja jäädyttäneet tukiohjelmansa.

Syynä ovat Mosambikin hallituksen miljardilainat, joista se on sopinut salaa avustajiltaan ja ohi maan parlamentin. Salaista velkarahaa on ohjautunut tappiolliseksi osoittautuneeseen kalastushankkeeseen sekä puolustusministeriön ja turvallisuuspoliisin kalustohankintoihin. Suuri osa rahojen todellisesta määränpäästä on edelleen hämärän peitossa.

Lainoperaatioiden tuloksena Mosambikin julkinen velka on kääntynyt uudelleen jyrkkään kasvuun, avustajien maksama budjettituki jäädytetty ja lukuisia investointihankkeita pysähtynyt. Maan valuutan meticalin kurssi on pudonnut alamaihin ja elinkustannukset nousussa.

Ay-liike ottaa etäisyyttä valta-alueeseen

Syyttävä sormi osoittaa Mosambikin edellistä presidenttiä **Armando Guebuzaa**, jonka hallinnon aikana nyt julki tulleet uusimmat rahaskandaalit pantiin alulle. Guebuzan hallinto oli surullisen kuuluisa salakähmäisyydestään: presidentti lähipiireineen neuvotteli vuosien mittaan useita miljardiluokan sopimuksia kansainvälisten suuryhtiöiden kanssa, jotka olivat halukkaita hyödyntämään Mosambikin rikkaita luonnonvaroja, hiiltä, kaasua, öljyä, mineraaleja ja metsävaroja.

Sopimusten sisältö ja ehdot pysyivät tarkasti piilossa ja demokraattisen päätöksenteon ulottumattomissa. Niinpä esimerkiksi ammattiyhdistysliike ei saanut tietää, millaisia erioikeuksia työlaissäädännön määräyksien varalta hallitus on luvannut maassa operoiville kiinalaisyhtiöille. Todellisuus valkeni vasta kiinalaisyhtiön työmaalla, jonne liiton edustajilla ei ollut asiaa.

Mosambikin valta-alueen Frelimon kanssa aiemmin erittäin läheisissä väleissä ollut ay-liike alkoi Guebuzan valtakaudella tehdä irtiotta puolueen kyljestä ja arvosteli eritoten suuryhtiöiden sopimuksiin liittyvää salailua. Se on myös kampanjoinut näkyvästi Mosambikin työntekijöiden oikeuksien puolesta ja onnistunut potkimaan eteenpäin mm. julkisen sektorin järjestäytymis- ja neuvotteluoikeuksia sekä syrjittyjen kotitaloustyöntekijöiden oikeutta neuvotella omista työehdoistaan.

Useat suomalaiset ammattiliitot tekevät SAS-Kin kautta yhteistyötä Mosambikin ammattiliittojen kanssa. Työehtojen ja työntekijöiden oikeuksien ohella pontimena on ajatus siitä, että ammattiliitot pystyvät toimimaan poliittisen ja bisneseliitin kriittisenä vastavoimana.

Elinkustannusten kallistuminen muun muassa velkasuhmurointien takia on syönyt valta-alue Frelimon kannatusta.

SASK muutti uusiin tiloihin

SASKin toimisto muutti kesäkuun alussa. Uusi osoite on Kaikukatu 3 A, 3. kerros, Helsingin Sörnäisissä.

Uusi toimisto sijaitsee Hämeentien varressa olevan Väinö Tannerin kentän kupeessa, vain korttelin päässä nykyisestä. Sisäänkäynti kolmannen kerroksen tiloihin on sisäpihan puolelta.

Muuton syynä oli tarve säästää vuokratukutuksissa ulkoministeriön leikattua tukeaan kehitysyhteistyöjärjestöille. Tilat ovat nykyistä pienemmät ja tarkoituksenmukaisemmat.

Yhteistyökumppanimme ovat lämpimästi tervetulleita vierailulle! Varsinaisia tupaantuliaisia vietämme syyskuussa.

Historiallinen konflikti jatkuu maan keskiosissa

Taistelua luonnonvarojen hallinnasta pidetään perussyynä myös siihen, ettei historiallista konfliktiä entisen vapautusliikkeen ja nykyisen valtapuolueen Frelimon sekä terroristijärjestöstä oppositiopuolueeksi muuttuneen Renamon välillä ole saatu loppumaan. Armando Guebuzan hallinnon aikana konflikti puhkesi uuteen kukaan ja on kärjistynyt aseellisiksi yhteenotoiksi ensin loppuvuodesta 2013 ja uudelleen syksystä 2015 alkaen.

Rauhattomuudet keskittyivät maan keski-osaan maakuntiin, kun taas etelässä pääkaupungin Maputon tuntumassa yhteenotoista kuultiin ja luettiin vain uutisista. **TM**

SASKin opintomatkalaiset vierailivat Mosambikissa loppuvuodesta 2013. Seuraava opintomatkojoukkue suuntaa Maputoon marras-joulukuussa.

Huutava tarve tuelle

SASKin työ on erittäin merkityksellistä. Sille on kumppanimaissa suuri tarve. Tuettavat organisaatiot arvostavat sitä, että niille annetaan aktiivinen rooli heti hankkeiden suunnittelusta alkaen. Näin SASKin työtä luonnehdittiin tuoreessa arviointiraportissa.

SASK on asiantunteva organisaatio ja tuo lisäarvoa sekä suomalaisille jäsenliitoille että tuensaajille. Hankkeiden omistajuus on vahvasti etelän tuettavilla ammattiliitoilla. Tämä sitouttaa ne vahvasti, mutta toisaalta aiheuttaa sirpaleisuutta, kun tarkastellaan koko kehitysyhteistyöohjelmaa.

Arvioinnissa suositellaan SASKia vähentämään hankkeiden määrää mutta kasvattamaan niiden budjettia. Tähän suuntaan SASK onkin viime vuosina kehittänyt toimintaansa ja valmistelee parhaillaan uutta strategiaa.

SASKin kehitysyhteistyöohjelmaa arvioivat ulkopuoliset evaluaattorit **Maija Seppo** ja **Eija Mustonen**.

TM/LV

[Lyhyesti]

Otto Nahambo, MANWU Namibia

Ruel Punzalan, PMA

”Rodrigo Duterte on varoittanut liittoja häiritsemästä talouselämää millään tavalla.”

Koulutus on avain

Metalliliiton liittokokouksessa vieraili toukokuussa useita kansainvälisiä vieraita Metallinyhteistyömaista. Tapasimme heistä kaksi liittopuheenjohtajaa: **Ruel Punzalanin** Filippiinien Metalworkers’ Alliancesta ja **Otto Nahambon** Namibian MANWUsta (Metal and Allied Namibian Workers’ Union).

Molempien miesten päällimmäiset murheet olivat samankaltaiset: kuinka saada hankittua jäseniä, pidettyä heidät ja saada jäsenmaksujärjestelmä toimimaan ja tuottamaan. Namibiassa, jossa metalliliittoon kuuluvat myös rakennustyöläiset, päänvaivaa aiheuttaa lisäksi jo toista vuotta jatkuva kuivuus. Rakennustyömaat seisovat veden puutteessa. Toisaalta tärkeän ja valtavan EHB-telakan henkilöstö saattaa olla palaamassa MANWUn jäseniksi.

Filippiinien tuore presidentinvaalitulokset herättää huolia ja toiveita. Ilmeisen populistisella agendalla valittu Rodrigo Duterte on ilmoittanut lopettavansa vuokratyön ja poistavansa korruption hallinnon kaikilta sektoreilta. Toisaalta hän on varoittanut liittoja häiritsemästä talouselämää millään tavalla.

Punzalan ja Nahambo näkivät koulutuksen vastaukseksi moniin ongelmiin. MANWUlla onkin koulutuskeskus, josta se on hyvin ylpeä – sektorin työntekijät eivät tavallisesti ole saaneet juuri koulutusta, eikä omista oikeuksistaan voi huolehtia, jos ei osaa lukea. **TM**

TM/AB

Köyhyys vähenee Nepalissa

Himalajan syleilyssä sijaitseva Nepal on hauras valtio, jonka kehitystä kymmenvuotinen sisällissota ja lukuisat pahat maanjäristykset ovat hidastaneet. Nepal on pitkään ollut Suomen kehitysyhteistyön kumppanima. Tuoreiden tunnuslukujen perusteella köyhyys olisi nyt vähentymässä paikoin hyvinkin nopeasti.

Kun vuonna 1985 nepalilaisista 80 prosenttia eli äärimmäisessä köyhyydessä, vuoteen 2010 mennessä heitä oli enää ”vain” noin neljännes. Sosiaalinen eriarvoisuus on silti edelleen suurta, muistuttaa Suomen ulkoasiainministeriö, jonka maaohjelmapäivityksessä Nepalil tilannetta esiteltiin toukokuussa. Köyhyys on myös alueellisesti painottunutta. Inhimillisen kehityksen indeksillä Nepal on noussut 35 vuodessa määrätietoisesti ja on nyt sijalla 145/188.

Myös naisten pääsyä vaikuttaviin asemiin voidaan pitää merkinä kehityksestä. Kolmasosa Nepalil parlamentaarikoista on naisia, samoin presidentti, parlamentin puhemies ja korkeimman oikeuden presidentti.

Myös SASK on tukenut Nepalil työntekijöitä kymmenen vuotta. Monille aloille on saatu palkankorotuksia ja lapsityön käyttö vähentynyt. **TM**

TM/AB

Heitä ylänelonen!

Ylävitonen. Se lienee maailman toiseksi tunnetuin kansainvälinen käsimerkki keskisormen näyttämisen jälkeen. Rakkaalla tervehdyksellä on monta nimeä: ylävitonen, yläfemman ja high five.

Kaikilta tämä tervehdys ei onnistu.

Kehityksessa työturvallisuus on usein retuperällä. Selkeimmin tämän huomaa sormista. Nelisorminen työntekijä on monessa paikassa enemmän sääntö kuin poikkeus. Silloin ei ylävitosta heitellä, vaan ylänelonen saa riittää.

Työnsä takia kuolleiden ja vammautuneiden työntekijöiden muistopäivää vietettiin 28. huhtikuuta kansainvälisen ay-liikkeen johdolla. Ay-liikkeen kansainvälinen kattojärjestö ITUC piti päivää esillä viestinnässään.

Yli kaksi miljoonaa työntekijää kuolee tarpeettomasti joka vuosi, koska heidän työpaikkansa on pölyinen, likainen ja vaarallinen. Riskit ovat päivänselejä: myrkköjen käsittelyä ilman suojavarusteita, korkealla työskentelyä ilman suojakaiteita tai huonosti kiinnitettyjä kuormia.

Työturvallisuuden kehittämisellä on linkki ay-toimintaan. Perinteisesti ammattiliitot ovat ottaneet tavoitteekseen, että kenenkään ei pidä kuolla työnsä ääreen.

Työpaikan turvallisuuskulttuuri saa yleensä tuulta siipiensä alle vasta, kun työnantaja hahmottaa, kuinka paljon turvallisuuden edistäminen tehostaa tuotantoa. Kun tapaturmia on vähemmän, ei tule työn keskeytyksiäkään.

SASKin leipätyötä on edistää ammatillista järjestäytymistä kehityksessä. Tällä työllä on vaikutuksensa myös työturvallisuuteen. Mitä vahvempi ay-liike työpaikalla toimii, sitä todennäköisemmin se ottaa aloitteen työturvallisuusasioissa.

Ammattiliittojen toiminnalla on tyypillisesti kaksi päätavoitetta: edistää jäsentensä toimeentuloa ja suojella heitä työn aiheuttamilta haitoilta. Työn haitoilta suojaudutaan esimerkiksi turvaamalla riittävä määrä lepoa työvuorojen välillä.

Vuosien saatossa yksi ehkä konkreettisin saavutus työsuojelun saralla, missä SASK on ollut mukana, löytyy Brasiliasta. Nyt jo päätökseen saatetussa hankkeessa SASKin tuella edistettiin lihanleikkaajien työoloja. Hankkeella oli vaikutusta myös maan työsuojelulainsäädäntöön, johon kirjattiin määräyksiä lihanleikkaajien työolojen parantamiseksi.

Jatkossa yhä useampi brasilialainen lihanleikkaaja voi läpsäyttää kaverinsa kanssa yläfemman. **TM**

Aleksi Vienonen

Kirjoittaja toimii SASKissa varainhankinnan suunnittelijana

Viviana Osorio tunsí Suomessa
vieraillessaan olonsa hyvin kotoisaksi.
Hän voisi kuvitella vaikka asuvansa täällä.

Rauha alkaa kodeista ja työpaikoilta

Kolumbiassa naisten aika kuluu kodinhoitoon ja rauha on edelleen vain haave. Työntekijöiden puolustajia vainotaan. Mitä tästä kaikesta ajattelee heikompien puolustamiseen hurautanut nuori juristi Viviana Osorio?

Viviana Osorion mukaan muiden hoivaamiseen käytetystä ajasta käydään nyt paljon keskustelua Kolumbiassa. Peräti 94 prosenttia kaikesta hoivatyöstä tehdään edelleen kotona – eli naiset tekevät. Sairaaloissa, kouluissa, päiväkodeissa ja muissa vastaavissa tapahtuu siis vain kuusi prosenttia ihmisten huolenpidosta.

– Maaseudulla osuus on vieläkin suurempi. Hyvin vaikeahan naisten on tuon taakan alta osallistua yhteiskuntaan muulla tavoin.

Väkivaltakaan ei ole kodeissa vierasta. Siitä ovat joutuneet kärsimään vaimojen lisäksi kotiapulaiset, jotka ovat näihin päiviin asti raataneet kodeissa pahimmillaan ruokapalkalla ja tunteneet itsensä yhteiskunnan pohjasakaksi.

– Kuinka tämä maa voi kuvitella saavuttavansa rauhan koko yhteiskuntaan, jos sitä ei ole edes kodeissa, Viviana kysyy?

Hän haluaa osallistua työelämään ja kehittää maansa lainsäädäntöä naisten ja muidenkin työelämän syrjittyjen hyväksi. Perheen aika on myöhemmin.

Osorio työskentelee työelämän tasa-arvoasiantuntijana ay-liikkeen tutkimus- ja koulutuskeskus ENSSissä. Hän on 29-vuotias ammatityhdistys- ja ihmisoikeusaktiivi Kolumbian toiseksi suurimmasta kaupungista Medellínistä. Kaupungista, joka 90-luvulla kuului maailman

vaarallisimpiin. Siellä myös ay-aktiiveja on vainottu ja murhattu hyvin paljon.

– Minua pidetään hulluna kun sanon olevani feministi ja vielä hullumpana, kun kerron olevani myös ay-aktiivi, Osorio nauraa.

Viviana ei kuitenkaan ole kokenut pelkoa eikä vaaratilanteita.

– En pelkää ketään. Muistan kyllä, että isoveljeni nuoruudessa kaupungilla oli huomattavasti vaarallisempaa kuin nyt. Silti edelleen, jos tulossa on vaikkapa mielenosoitus, läheiseni hokevat: ”Ethän osallistu, et saa osallistua!”. Totta kai menen.

Toivoa sopii, että naisen kokema turvallisuuden tunne ei ole harhaa. Kolumbiassa on kuitenkin murhattu viimeisen neljän vuoden aikanakin 200 ay-aktiivia.

Väkivallan mutkikas vyyhti

Ulkomaalaisen on lähes mahdoton täysin ymmärtää vyyhtiä, joka Kolumbian väkivaltaiseen historiaan ja nykyisyyteenkin liittyy. Vivianan mukaan myös kolumbialaisilla on tapahtumista monenlaisia tulkintoja. Faktaa on ainakin se, että maan aseellinen konflikti on kestänyt jo 50 vuotta – pidempään kuin mikään muu nykyisistä konflikteista maailmassa. Taisteluja on käyty enimmäkseen maaseudulla.

Sotaa käyvät vasemmistolaiset sissijoukot ja

hallitus, lisäksi osapuolena oikeistolaisia puolisoitilaisjoukkoja. Poliitikko toisensa perään on jäänyt kiinni kytköksistä niihin. Isoa roolia näyttää myös kansainvälinen huumekauppa ja siihen kytkeytyvät raha ja valta. Osansa on myös liike-elämällä.

– Pahimpina aikoina liittoutuma yritysten ja puolisoitilaisjoukkojen välillä oli hyvin vahva. Ay-liike on ollut kärsijän roolissa, Osorio kertoo.

Tavallisten työntekijöiden etuja puolustamaan ay-liikkeeseen on kohdistunut oikeastaan kaikkien edellä mainittujen osapuolten viha. On todella kysynyt rohkeutta perustaa esimerkiksi ammattiliittoja. Nykyään ay-aktiivit tuovat saamansa uhkailuviestit julki mediassa. Se suojelee heitä jollain lailla.

Ay-liike rauhan puolella

Nyt hajanainen ay-liike pyrkii toimimaan yhdessä rauhan puolesta. Se haluaa ottaa itselleen roolin yhteiskunnan vakauden ylläpitäjänä, kunhan rauhansopimus on allekirjoitettu. Yksi julki-lausuttu aikaraja umpeutui maaliskuussa, mutta toivoa ei ole heitetty. Viviana Osorio näkee ay-liikkeellä useitakin rooleja rauhanprosessissa. Yksi on ilman muuta kunnan töiden luominen.

– On tärkeää että työskentelemällä saa kunnan palkkaa, jolla pystyy täyttämään hyvän

”Ay-liikkeen toimintaa rajoitetaan mielikuvituksellisin keinoin”

elämän tarpeet. Muuten on vaarana, että konflikti eskaloituu uudelleen.

Toinen tärkeä asia on ay-liikkeen itsensä korjaaminen, jotta se pystyy edistämään kunnan työtä. Heikko ja jatkuvasti uhkailujen kohteena oleva liike ei siihen kykene.

- Hallitus myönsi tämän tarpeen kolme vuotta sitten, mutta kuinka se tehdään? Nyt ay-liikkeen toimintaa rajoitetaan systemaattisesti ja mitä mielikuvituksellisimmin keinoin.

Keinoja laittaa työntekijöiden oikeuksia puolustavat polvilleen tuntuisi todella riittävän. Työnantajat virittelevät hyvin outoja kuvioita hämärtääkseen liiton roolia ja estääkseen työntekijöitä liittymättä siihen. Ne perustavat haamuliittoja, jotka kilpailevat jäsenistä oikean ammattiliiton kanssa. Toisinaan ne tarjoavat parempia etuja työntekijälle, joka ei kuulu liittoon.

Kaikkein hämärimmän kuuloinen on kuvio, jossa työnantaja perustaa tytäryhtiön ja väittää sen olevan ammattiliitto.

- Se luodaan ulkoistamismielessä. Tarkoituksena on hämärtää kuvaa sekä siitä mikä on ammattiliitto että siitä kuka todellinen työnantaja on. Silloin on helpompi rikkoa erilaisia määräyksiä ja väittää kaiken olevan sen toisen työnantajan vastuulla.

Liitot toistaiseksi yrityskohtaisia

Liitot ovat Kolumbiassa yrityskohtaisia, mutta pyrkimys on perustaa sektorikohtaisia liittoja kuten Suomessa. Tällä hetkellä vain 4,4 prosenttia kolumbialaisista on järjestäytyneet liittoihin. Liitto tulee ihmisille usein mieleen vasta siinä vaiheessa, kun ongelmia tulee vastaan.

- Osa pelkää edelleen liittyä, koska huono leima on niin vahva.

Voisi ajatella, että Viviana kuunnelleessa iskisi epätoivo, mutta jotenkin nuori dynaaminen nainen onnistuu luomaan uskoa tulevaisuuteen. Asioita edistetään pieni askel kerrallaan, yritys kerrallaan, nostamalla asioita julkisen keskusteluun ja saamalla toiminnalle kansan tuki.

SASK ja ENS ovat tehneet yhteistyötä vuosi. Tällä hetkellä SASK tukee ENSin kautta kotiapulaisia, jotka ovat pitkään eläneet täysin yhteiskunnan marginaalissa. **TM**

”Minua pidetään hulluna, kun sanon olevani feministi ja vielä hullumpana, kun kerron olevani myös ay-aktiivi”, Viviana Osorio nauraa.

Naisvoimaa!

María Roa tiesi hyvin kotityöntekijöiden kirjoittamattomat säännöt, kun hän 1990-luvun puolivälissä lähti kotiseudultaan Kolumbian banaanialueelta Medellínin piikomaan.

- Työpäivät venyivät helposti 16-tuntisiksi, ja viikossa oli kuusi työpäivää. Palkkaa sai alle 140 euroa kuussa tai pahimmillaan työtä tehtiin ruokapalkalla.

Tummaihoiset naiset kuten María ovat Kolumbiassa olleet alinta pohjasakkaa. Heidät on pidetty poissa näkyvistä vieraiden tullessa taloon.

Väkivalta - myös seksuaalinen - kotiapulaisia kohtaan on yleistä, eikä heillä ole ollut tietoa oikeuksistaan.

Sunnuntaisin, ainoana vapaapäivänään, María tapasi muita kotitaloustyöntekijöitä. Hän kuunteli heidän tarinoitaan ja tajusi, että näin ei voi jatkua. Naiset perustivat Medellínin kotityöntekijöiden ammattiliiton, jonka tukijaksi tuli SAS-Kin rahoittama kolumbialainen ay-koulu ENS.

Nyt kotiapulaisten tilanne on aivan toinen. Kolumbiaan saatiin toissa vuonna heidän työtään säätelevä laki, joka takaa että työssä on noudatettava samoja säännöksiä kuin muusakin työssä. Työpäivät on rajattu kahdeksaan tuntiin ja vapaapäiviä on kaksi viikossa. Yhä harvempi asuu työnantajansa luona. Minimipalkkakin säädettiin, mutta ei vielä lomarahoja. Eritäin merkittävä on myös oikeus sosiaaliturvaan, kuten eläkkeeseen.

María Roa puolestaan on nyt liiton puheenjohtaja ja valittiin juuri Kolumbian vaikutusvaltaisimmaksi ihmiseksi. Hän on saanut jopa maailmanlaajuista näkyvyyttä kotiapulaisten tilanteelle.

- Vihdoin meitä kuunnellaan. Liitto perustettiin vasta kolme vuotta sitten, ja olemme nyt näin pitkällä, Roa iloitsee.

Entinen kotiapulainen María Roa nousi puolustamaan sisartensa oikeuksia ja on nyt Kolumbian vaikutusvaltaisin ihminen.

25 vuoden kvartaali

Kirkon akateemiset AKI on SASKin uusin jäsenjärjestö.

AKIn eli Kirkon akateemisten toiminnanjohtaja, pastori **Jussi Junni** löysi hiljattain nimensä adressista, jonka olemassaolon oli jo ehtinyt unohtaa. Vuonna 2010 laadittuun vetoomukseen allekirjoittajia oli kertynyt parisen kymmentä ja tarkalleen sen vaatimus kuului seuraavasti:

- Kirkollisena ammattiliittona AKIlla on moraalinen velvoite toimia maailman köyhien elinolojen parantamiseksi. AKIn jäseninä me haluamme kuulua ammattiliittoon, joka osoittaa solidaarisuutta köyhille kaikkialla maailmassa.

Kyseessä oli liittyminen SASKiin. Kun AKIn puheenjohtaja, Alavieskan kirkkoherra **Eija Niivala** viitisen vuotta myöhemmin esitti järjestön johdolle liittymistä solidaarisuusjärjestöön, ei asiasta tarvinnut väitellä. Ehkä myös rankat leikkaukset Suomen kehitys yhteistyöstä vauhdittivat päätöstä.

- Solidaarisuustyö nauttii kirkon arvostusta. Kirkolla on seitsemän omaa lähetys- ja kehitys-järjestöä, ja niissä leikkaukset näkyivät heti, Junni kuvailee.

Pappien ja kanttoreiden edunvalvoja

Solidaarisuusjärjestön jäsenmaksu ei ole suuren suuri, mutta SASKiin kuulumisella on suuri symbolinen arvo. Kun liittyminen julkistettiin, kriittisimmätkin jäsenet kiittivät päätöstä.

- Sitä vartenhan me ollaan olemassa, Junni muistuttaa. -Auttamistyö on syvällä ammattietikassa ja seurakunnat panostavat kehitys yhteistyöhön. Yhteisvastuukeräys on siitä erinomainen esimerkki.

AKIn jäseniä ovat papit ja kanttorit. Järjestön tehtävä on huolehtia jäsenjärjestöjensä eli Suomen Kanttori-urkuriliiton ja Suomen kirkon

"Auttamistyö on syvällä ammattietikassa."

pappisliiton jäsenten edunvalvonnasta. Lisäksi se vastaa viestinnästä sekä työmarkkina- ja järjestöyhteisistä.

Jäseniä suojeltava jopa itseltään

Viime vuonna, kun Suomeenkin tuli turvapaikanhakijoita keskimääräistä enemmän, AKI laati suosituksen siitä, miten työntekijöiden työoloista tulisi huolehtia. Moni järjestön jäsenistä työskenteli avuntarvitsijoiden kanssa voimavarojaan säästelemättä yötä päivää, joten järjestö joutui suojelemaan heitä lähinnä itseltään.

Käytännön solidaarisuustyötä AKIn jäsenillä on piisannut syksyn jälkeenkin.

- Lähimmäisen auttaminen on syvällä jäsenistömmme arvoissa. Jotkut näkevät siinä halua käännättää, mutta siinä he ovat väärässä. Uskonto on jokaisen yksityisasia ja monella turvapaikanhakijallakin suhde uskontoon on varsin pragmaattinen, Jussi Junni toteaa.

Erimielisyyttä avarakatseisuudesta

Kaikissa kirkon jäsenissä esimerkiksi arkkipiispa **Kari Mäkisen** avarakatseiset kannanotot eivät ole herättäneet sympatiaa. Jäseniä on eronnut tai ainakin uhannut erota aina, kun arkkipiispa puhuu turvapaikanhakijoista elävinä ihmisinä, ei toimenpiteiden kohteina. Junni ei ole asiasta

Solidaarisuustyötä arvostetaan kirkossa, sanoo AKIn toiminnanjohtaja Jussi Junni.

huolissaan ja huomauttaa, että kirkon aktiivit ovat usein hyvin turvallisuushakuisia.

- Kirkko elää kvartaalitaloudessa. Sen jokainen kvartaali kestää kuitenkin 25 vuotta, Junni naurahtaa.

Toukokuaisessa kirkolliskokouksessa jouduttiin ottamaan kantaa muun muassa vihapuheeseen.

AKIn tehtävä ei kuitenkaan ole ottaa kantaa vihapuheeseen sen enempää kuin kirkon tai jäsentensä ammattietikkaankaan. Ay-puolella keskustelun alla on nyt muun muassa pappien työaika, jota ei nykyään ole rajattu.

- Mutta pitäisi ehdottomasti olla, Jussi Junni sanoo. **TM**

TEKSTI JA KUVAT: STORISOPPI

Indonesian työntekijät eivät luovuta

Indonesian ammattiyhdistysliikkeen menestystarina on saanut paljon kansainvälistä huomiota. Nyt se on tiputettu pois vähimmäispalkkaneuvotteluista, ja sen oikeutta osoittaa mieltä on rajoitettu.

Saiful Bahrilla ja Susi Noviantilla on yllään punaiset paidat, joiden olka- ja kyynärpäät on vahvistettu vihreällä kankaalla. Rinnassa heillä lukee ”Brigade Aksi”. Bahri ja Novianti ovat Indonesian palvelualojen ammattiliiton Aspekin jäseniä ja mukana liiton toimintaryhmässä, jollaiseen ei muualla maailmassa usein törmää. He ovat liiton kouluttamia turvajoukkoja, joiden tehtävänä on huolehtia jäsenten turvallisuudesta liiton tapahtumissa.

Esimerkiksi mielenosoituksissa he pitävät omat joukot järjestyksessä ja estävät ulkopuolisten hyökkäykset. Turvajoukoilla on kokemuksia muun muassa siitä, että lakkojen aikana työnantaja värvää rikollisengejä lietsomaan väkivaltaa ja kahakoimaan mielenosoittajien kanssa.

Kansainvälisen työn päivän marssilla Jakartaassa tunnelma on kuitenkin leppoisa, eikä järjestyshäiriöitä juuri ole, vaikka liikkeellä on noin 150 000 ay-keskusjärjestö KSPI:n jäsentä.

Aspekin pääsihteeri **Sabda Djati** on nousut komentoauton lavalle ja antaa joukoilleen lähtöluvan. Kaikki marssivat säntillisesti omien

liittojensa lippujen alla, vaikka meno muuten on varsin riehakas. Kaiuttimista kantautuu rytmistä dangdut-musiikkia, johon on tehty liiton omat sanat, eikä aikaakaan, kun väki tanssii täyttä päätä musiikin tahdissa. Vappuna poliisi ei puutu mielenosoitukseen.

Takapakkia sananvapauteen

Toisin oli viime syksynä lakkojen aikaisissa mielenosoituksissa, jolloin poliisi poikkeuksellisesti puuttui 35 000 työntekijän rauhanomaiseen mielenosoitukseen presidentin palatsin edustalla Jakartaassa. Poliisi käytti vesitykkeitä ja kyynelkaasua hajottaakseen ihmisjoukon. Jotkut mielenosoittajista, jotka kieltäytyivät poistumasta, vietiin poliisiautoon ja heitä pahoinpideltiin. Parikymmentä pidätettyä vapautettiin seuraavana päivänä. Lisää mielenosoituksia järjestettiin muun muassa Bekasiin teollisuusalueella, mutta poliisi hajotti myös ne.

– Poliisin ei pidä työnantajien ja paikallisviranomaisten pyynnöstä puuttua laillisesti ilmoitettuihin ja rauhanomaisiin mielensoi-

tuksiin, vaan poliisin tehtävä on suojella kansalaisia heidän ilmaistessaan mieltään, KSPI:n puheenjohtaja **Said Iqbal** vaatii.

Iqbalin mukaan poliisi käytti tekosyynä mielenosoitusten hajottamisiin ja ay-aktiivien pidätyksiin lakia yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista.

– Valtion sairaalat tai bensa- ja kaasuyhtiöt ovat elintärkeitä yhteiskunnalle, mutta miten tavallinen yksityisyrittäjä voi olla yhteiskunnan elintärkeä toiminto, Iqbal kysyy.

Iqbal aikoo raportoida ILO:n hallintoneuvostolle ihmisoikeuksien vastaisista toimista, jos Indonesian hallitus ei puutu poliisin toimiin.

Mycs teollisuuden maailmanjärjestö IndustriALL pitää poliisin toimia takapakkina maassa, jossa demokratia on kehittynyt harppauksin.

Hallitus ohitti kolmikannan

Lakot ja mielenosoitukset ovat viime vuosina olleet Indonesiassa lähes jokasyksyisiä. Niiden avulla ay-liike on vauhdittanut kolmikantaisia vähimmäispalkkaneuvotteluja.

Puheenjohtaja Said Iqbal piti tiukan vappupuheen.

PAMin ja palveluajon maailmanjärjestö UNIn puheenjohtaja Ann Selin vaati Jakartassa oikeudenmukaisempaa talousjärjestelmää.

Vähimmäispalkka on tärkein palkkapolitiikan instrumentti, sillä keskusjärjestön arvion mukaan 75 prosenttia työntekijöistä saa vähimmäispalkkaa palvelussuhteen kestoista riippumatta. Vain prosentissa yrityksistä sovelletaan palkkausjärjestelmää.

Viime syksynä tilanne kuitenkin kärjistyi, kun Indonesian hallitus yksipuolisesti määräsi vähimmäispalkkojen korotuksista. Se rajoitti korotuksen inflaation ja talouskasvun yhteisummaan. Hallituksen laskentakaavalla vähimmäispalkat kuitenkin nousivat tälle vuodelle noin kymmenen prosenttia.

Ay-liike pitää laskentakaavaa epäoikeudenmukaisena, sillä vähimmäispalkat Indonesiassa ovat muutenkin alhaisemmat kuin muissa Asean-järjestöön kuuluvissa maissa. Esimerkiksi Malesiassa ja Thaimaassa vähimmäispalkka on noin 250 dollaria ja Filippiineillä lähemmäs 300 dollaria kuukaudessa, kun taas Indonesiassa keskimäärin 150 dollaria.

– Samaan aikaan kun hallitus tiputti työmarkkinaosapuolet pois vähimmäispalkkaneu-

votteluista ja puuttuu työntekijöiden oikeuteen osoittaa mieltään, se suunnittelee yrityksille veroarmahduksia, Said Iqbal kritisoi.

Gini-kerroin kasvussa

Tunnelma stadionilla on katossa. Palveluajon maailmanjärjestön UNIn puheenjohtaja **Ann Selin** saa yli satatuhapäisen yleisön hurraamaan vaatiessaan maailmaan talousjärjestelmää, joka osallistaa ja huomioi ihmiset. Samalla Selin vaatii Indonesian hallitusta pyörtämään päätöksensä ja palaamaan neuvottelupöytään vähimmäispalkka-asiassa.

Myös maailmanjärjestöt ITUC ja IndustriALL ovat vedonneet hallitukseen. Määräys ei ole pelkästään epäoikeudenmukainen vaan myös ristiriidassa Indonesian perustuslain ja työolainsäädännön sekä ILO:n työelämästandardien kanssa.

Said Iqbal astuu lavalle yleisön hurratessa. Hän arvostelee kovin sanoin hallituksen politiikkaa, joka pitää työntekijöiden ostovoiman ja elintason alhaisena. Esimerkiksi tuloeroista ker-

tova Gini-kerroin osoittaa, että eriarvoisuus on kasvanut 0,30:stä 0,41:een viimeisen 15 vuoden aikana. Nolla Gini-asteikolla tarkoittaa suurinta mahdollista tasa-arvoa, luku 1 taas suurinta epätasa-arvoa.

Vähimmäispalkka, joka vaihtelee alueellisesti 80–230 dollarin välillä, ei riitä elämiseen. Esimerkiksi WageIndicator-säätiön laskelman mukaan elämiseen riittävän palkan pitäisi olla vähintään 400 dollaria.

Iqbal vaatiikin ensi vuodelle 30 prosentin palkankorotusta, joka nostaisi vähimmäispalkat Jakartassa ja muilla teollisuusalueilla lähemmäs 300 dollariin.

Saiful Bahri ja **Susi Novianti** vahvistavat Iqbalin vaatimukset. He työskentelevät maan suurimmassa ruokakauppa- ja elintarvikkeiden myyjäisessä Herossa ja asuvat Etelä-Jakartassa.

– Palkkamme ei riitä edes päivittäisiin elinkustannuksiin, he sanovat. **TM**

Maailma pelastuu yritys kerrallaan

Halu parantaa maailmaa lienee synnynnäistä. Suvi Matinlaurilla se näyttää olevan vahvempi kuin monella muulla. Miten monella tavalla yksi ihminen voikaan auttaa?

Nuorena Suvin suunnitelmat olivat kirkkaat. Hän lähti opiskelemaan yhteiskuntapolitiikkaa, koska ajatteli pelastaa koko maailman.

– Vaihdoin kuitenkin kauppatieteisiin ja päätin pelastaa maailman yritys kerrallaan, nuori nainen hymyilee.

Luonteva urapolku löytyi yritysten hallinnosta, ja sillä tiellä Matinlauri on nyt. Hän vastaa talous- ja henkilöstöhallinnosta pienessä viestintäjärjestelmiä viranomaisille kehittävässä ICT-yrityksessä. Siellä hän on luottamusmies ja työsuojeluvastuuvaltuutettu, joka on ottanut tavakseen järjestää SASKin innoittamana pientä toimintaa erilaisina teemapäivinä.

– Olen muistutellut väkeä ihmisarvoisen työn tärkeydestä erityisesti Kunnan työn päivänä 7. lokakuuta. Pari vuotta sitten Nenäpäivänä järjestin työpaikallani nenätköilyn.

SASKiin Suvi lähti mukaan heti, kun vapaaehtoistoiminta eli lähettilästoiminta aloitettiin vuonna 2014. Hän on kokenut omimmaksi tavakseen tiedon jakamisen ja keskusteluihin osallistumisen verkossa.

Muutamilla paikkakunnilla, joilla SASKin lähettiläitä on paljon, on järjestetty myös yhteisiä tapaamisia. Niin myös Suvin nykyisellä kotiseudulla Helsingissä, mutta niihin tapaamisiin kiireinen nainen ei ole päässyt.

– Ajatuksena on kiva, että vietettäisiin enemmänkin aikaa yhdessä kuin kerran vuodessa koulutuksissa.

Villeistä ideoista toiminnaksi

Opiskeluaikoinaan Jyväskylässä Suvi itse pyöritti vapaaehtoistoimintaa SAK nuorten Keski-

”Tarvitaan ihmisiä pitämään heikompien puolta.”

Suomen puheenjohtajana. Hän teki osa-aikatöitä kaupan alalla ja liittyi PAMIin. Eräässä tapaamisessa haeskeltiin vastuuhenkilöitä käynnistämään liittojen yhteistä nuorisotoimintaa.

– Käteni nousi yllättäen puheenjohtajan kohdalla. Se oli tosi kivaa puuhaa ja toimi hyvin, kun työparinani oli äärimmäisen luova ihminen, jolta sateli ideoita. Minä mietin, mikä on toteutettavissa ja mikä ei. Itse en ole samalla tavalla luova, mutta tykkään organisoida, Suvi kertoo.

Jyväskylästä Suville tarttui mukaan halu toimia ammattiyhdistysliikkeessä, ja hän oppi tuntemaan SAK:laisen toiminnan omakseen vaikka kuuluukin nyt akavalaiseen ekonomiliittoon.

– SASKissa on mahtavaa juuri se, että tapaa ihmisiä eri liitoista ja taustoista. Toimin myös kuukausilahjoittajana.

Entä se muu vapaaehtoistoiminta? SASKin ja suomen ay-toiminnan lisäksi Matinlauri on mukana Amnestyssa ja vanhustyössä. Rahaa hän lahjoittaa kuukausittain myös SPR:lle ja Human Rights Watchille.

Vanhustyöstä Suvi innostui viime kesänä. Hän joutui hankalaan ja ajatuksia herättävään auttamistilanteeseen metrossa, kun tasapainohäiriöinen kookas mies kaatui. Ensin mies vaikutti äkäiseltä auttajalleen mutta tarjosi sitten yllättäen rahaa.

– Eihän nyt normaalista ystävällisyydestä tarvitse maksaa! Myöhemmin tajusin, että mies oli varmaan vihainen itselleen, kun joutui turvautumaan toisten apuun. Se ei varmaan ole helppoa.

Tapahtumaketjun seurauksena Suvi päätti hankkia itselleen pappaystävän. Hän käy kahden viikon välein tapaamassa yksin asuvaa vanhusta. He juttelevat niitä näitä miehen nuoruusajoista tämän päivän deittailukulttuuriin – ja nauravat paljon.

– Hän on selvästi huumorimiehiä. Näkee miten hänen silmänsä tuikkivat, kun hän kertoo hyvän jutun ja saa minut nauramaan.

Rohkeutta ja hämmästyttävää solidaarisuutta

Solidaarisuus elää siis tässä naisessa vahvana. Hän haluaa olla heikomman puolella.

– Nykyään tuntuu, että raha määrittää liikaa. Siksi tarvitaan ihmisiä pitämään heikompien puolta.

Suvi haluaisi muuttaa maailman sellaiseksi, että olisi yhteiset säännöt, joita kaikki noudattaisivat. SASKin kantava ajatus siitä, että jokaisella on oikeus ihmisarvoiseen työhön ja elämiseen riittävään palkkaan tuntuu hänestä oikealta.

– Ne toivoisi kyllä jokaiselle. Tietysti yhteiskunnat ovat niin erilaisia, että kaikille ei voi lätkäistä samaa mallia.

Suvi on selvästi nainen, joka tarttuu epäroimättä toimeen. Hän on rohkeasti muuttanut aina uuteen kaupunkiin elämään uutta elämänvaihetta. Ensin hän hakeutui Pohjois-Pohjanmaalta lukioon kauas Varkauteen, sitten Jyväskylään opiskelemaan ja sieltä Helsinkiin töihin.

Kunnon työn lähettiläs
Suvi Matinlauri pitää
SASKin toiminnassa
siitä, miten se yhdistää
ihmiset eri liitoista.

Suvi Matinlauri

Lempipaikka:

Helsingissä Uutelan kallioluodot kesällä.
Ja oma koti.

Lempiruoka:

Pitäisi varmaan sanoa salaatti, mutta pihvi

Harrastan:

tanssia, kuntosalia, ryhmäliikuntaa

Haaveilen:

moottoripyörästä ja omasta kasvimaasta.

Iso haave:

että maailmassa olisi enemmän hyvyyttä

Haluaisin matkustaa:

Islantiin

Minut saa iloiseksi:

tilannehuumori

Minut saa vihaiseksi:

empatian puute

Puolentoista vuoden työnhaun jälkeen päätös muutosta syntyi lopulta sähkökästi, kun alkoi todella näyttää siltä, ettei Jyväskylästä löydy oman alan töitä. Suvi irtisanoutui asunnostaan, tilasi muuttoauton ja jätti hyvästit silloisen työpaikkansa asiakaskunnalle. Uusi kohde oli Helsinki, mutta osoite ei vielä ollut selvillä, saati työpaikka. Sitten vain metsästäämään molempia. Kyllä ne löytyivät – vieläpä hyvät sellaiset. Helsingissä hän on opetellut nauttimaan kotiseudustaan pyöräillen.

– Osoite vain navigaattoriin, ja samalla pääsee nauttimaan tosi hienosta luonnosta Helsingissä. **TM**

Viimeinen vuosi Pekingissä

Tellinginkokoaja Yu He Fang on tehnyt jo lapsuudestaan saakka kovaa työtä. Kun pojan asunto ja auto on saatu maksettua, hän voi ehkä jättää rakennustyömaat nuoremmille.

Yleensä **Yu He Fangin** silmät säkenöivät hymyä, mutta nyt ne lyövät salamaa. Hän on Pekingissä samalla rakennustyömaalla töissä kuin miehensä, mutta koska hän on nainen, hänelle maksetaan vähemmän.

– Se on epäreilua. Naiset ja miehet tekevät ihan samaa työtä, rouva Yu sanoo.

Nainen ansaitsee rakennustyömaalla 150–200 juania päivässä, eli enimmillään 27 euroa. Se on rouva Yun, kokeneen tellinginkokoajan, palkka. Miesten päiväpalkkahaitari heiluu 200:n 270:n juanin välillä. Naisia on tosin rakennusfirmassa vain vähän, monesta sadasta työntekijästä vain parikymmentä.

– Rakennustyöt ovat niin raskaita, että perheet lähettävät naisen vain jos on pakko ansaita rahaa, rouva Yu sanoo.

Rouva Yu ja hänen miehensä **Sun Wen Jun** istuvat vierekkäin kerrossängyn kapealla alapedillä. Herra Sun vetää ketjussa tupakkaa. Tämä on heidän kotinsa Pekingissä. Pedin yli on viritetty naru, jolla roikkuu vaatteita. Naru toimii vaatekaappina. Yläpeti on heidän toinen komeronsa. Siellä nököttää kasassa pari laukua, vaatteita, shampoota, saippuaa ja vessapaperia.

Samassa huoneessa asuu kuusi rakennustyömaan pariskuntaa. Kerrossänkyjen välistä käytävää mahtuu juuri ja juuri kulkemaan. Yöksi pariskunnat vetävät verhon sängyn eteen.

– Työnantaja määräsi, ketkä nukkuvat samassa huoneessa. Tulemme kaikki hyvin keskenämme toimeen.

Yu ja Sun tulivat seitsemän vuotta sitten Pekingiin rakennustöihin vain ja ainoastaan rahan vuoksi. Maatilalla Shaanxin maakunnassa eletään lähes luontaistaloudessa, eikä pieni peltoläntti tuota juuri kuin ruuan pöytään.

Rakennustyömaalla palkkaa saa vain työ-

päivistä. Niinpä rouva Yu yrittää herätä joka icken aamu viideltä. Työpäivä kestää kuudesta kuuteen, välissä on puolentoista tunnin lounastauko, jolloin myös otetaan torkut.

Jos rouva Yu jaksaa painaa töitä 30 päivää kuukaudessa, palkkaa kertyy 800 euroa. Se on Kiinassa, jopa Pekingissä, hyvä kuukausipalkka. Tai se olisi hyvä, jos se olisi ansaittu normaalin viisipäiväisen viikon aikana ja työ myös kerryttäisi eläkettä. Vertailun vuoksi: Korkeasti koulutettu saa julkisella sektorilla usein rakennusmiestä vähemmän palkkaa kuukaudessa, yksityisellä sektorilla helposti kaksinkertaisesti.

Pari kolme kertaa kuussa 53-vuotiaan rouva Yun on pakko pitää palkaton lepöpäivä, sillä muuten hän ei jaksaa.

– Vapaallani nuku ja pesen pyykin.

Pyykki pestään käsin muovivadissa. Suihkuakaan asuntolassa ei ole. Työläiset seisovat kyykykyvessä reian päällä ja peseytyvät vadin ja rätin avulla.

– Olen asunut kymmenissä eri asuntoloissa seitsemän vuoden aikana ja vain kahdessa niistä on ollut suihku. Aina kun vaihdamme työmaata, työnantaja muuttaa meidät toiseen asuntolaan lähelle työmaata, rouva Yu kertoo.

Ay-liike tuntematon käsite

Työmaa ja petipaikka vaihtuvat noin puolen vuoden välein. Nyt asuntola on vanha, ränsistynyt kerrostalo, jonka käytävätkin ovat täynnä kerrossänkyjä. Bussikuljetus työmaalle kestää runsaat puoli tuntia. Mieluiten rouva Yu asuisi parakeissa työmaan kupeessa. Kun matkaan ei kulu aikaa, illalla saa levätä ja aamulla nukkua pidempään.

Tällä haavaa he paiskivat hommia valtion rakennustyömaalla diplomaattien asuinkort-

teleissa. Sinne tehdään vasta perustuksia. Rouva Yu arvelee heidän rakentavan jättimäistä muistomerkkiä. Hänen miehensä epäilee, että paikalle nousee asuntoja. Heidän firmansa tekee monivuotisesta projektista vain ensimmäisen.

Työnantaja ei ole huonoimmasta päästä. Toisin kuin moni muu, se tarjoaa työvaatteet kerran vuodessa.

– Tänä vuonna työvaatteet ovat tosin huonolaatuisia. Menevät helposti rikki. Jos ne eivät kestä koko vuotta, pidän omia vaatteitani.

Työläisistä takin maastokuvio on ruma. Rintapielessä lukee US Army, mutta kukaan ei tiedä miksi.

Aamupala, lounas ja illallinen tulevat asuntolan keittiöstä ja maksavat 20–40 juania päivässä eli ison siivun päivänsiivouksesta. Sairastamaan joutuu omaan piikkiin, mutta työtaturmien hoidosta huolehtii työnantaja. Tapaturmia sattuu rouva Yun mukaan usein, vaikka hän onkin niiltä säästynyt.

– Minä olen hyvin varovainen.

Ammattiyhdistysliikkeestä rouva Yu ei ole kuullutkaan, kuten ei kukaan muukaan haastattelua seuraamaan tulleista työtovereista.

Kihloihin 8-vuotiaana

Kiinalaisena maalaisena rouva Yu on tottunut kovaan työhön lapsesta lähtien. Hän kävi koulua vain pari vuotta, joten hän osaa lukea vain yksinkertaista tekstiä. Kirjoittaa hän ei osaa. Hänen lapsuudessaan oli kulttuurivallankumous, jolloin kouluissa ei opetettu vuosiin kuin Maon opetuksia.

– Eikä perheelläni ollut varaa panna ketään kouluun. Kaikkien lasten työpanosta tarvittiin tilalla.

Rouva Yulla on viisi sisarusta.

”Kiinassa siirtotyöläinen säästää usein vuosia vain poikansa asuntoon ja autoon.”

8-vuotiaana hänet kihlattiin toisen lapsen, nykyisen miehensä herra Sunin kanssa. Sellainen oli heidän kylässään tapana.

– Menimme naimisiin 22-vuotiaina. Siihen asti näimme toisiamme silloin tällöin, kun perheet kyläilivät. Minä yritin mennä piiloon lapsena, kun mieheni perhe tuli kylään. Olin ujo, rouva Yun kertoo virmistellen.

Pian hänen silmänsä jälleen salamoivat, kun hän pohtii lapsikihlausten merkitystä.

– Se on minusta pöyristyttävää ja väärin! Ihmisten pitää saada itse päättää, kenen kanssa he elävät.

Hänen lapsensa ovatkin saaneet valita vapaasti puolisonsa.

Alkujaan rouva Yu lähti Etelä-Kiinaan lelu- ja tekstiilitehtaalte töihin. Mies seurasi perässä, kun lapset olivat pari vuotta vanhempia. Vuodesta 2000 alkaen pariskunta on elänyt siirtotyöläiselämää, ensin eri tehtaissa liukuhihnalla, sitten rakennuksilla. Alkuaikoina tehtaassa kuukausipalkka oli noin 500 juania.

Palkatonta lomaa pariskunta pitää kerran vuodessa kuukauden. He matkustavat kiinalaisen uudenvuoden aikaan maalle tapaamaan lapsiaan. Poika on jo 30-vuotias ja tytär 25-vuotias, molemmat ovat naimisissa ja molemmilla on yksi lapsi.

Aluksi pariskunta sai säästettyä rahat hienompaan taloon maatilalleen. Viime kuusi vuotta he ovat raataneet rahaa pojan autoon ja asuntolainanlyhennyksiin. Kiinassa pojat eivät tahdo päästä naimisiin ilman autoa ja omistusasuntoa. Vanhempien odotetaan ne maksavan.

– Tämä tapa on niin väärin! rouva Yu parahtaa.

Kun oma ja pojan talo on nyt saatu maksettua, pariskunta vihdoinkin ansaitsee ensimmäis-

Yu He Fangin mielestä naiselle ja miehelle kuuluu sama palkka samasta työstä.

Yu He Fang

Lempiruoka:

Paistetut vihannekset

Harrastus:

Kiinalaiset televisiosarjat

Tykkää Pekingissä:

Mahdollista tehdä paljon rahaa

Inhoaa Pekingissä:

Ilmansaasteita

Unelma:

Voisi ansaita vuodessa 100 000 juania (13 500 euroa)

tä vuotta rahaa oikeasti itselleen. Tosin nekin rahat kulutetaan vasta eläkepäivinä. 60 vuotta täytettyään he saavat valtiolta 10 euroa kuussa, eikä muuta eläkettä ole luvassa.

Rouva Yu odottaa innokkaasti, että hän pääsee Pekingistä ja rakennustyömaalta maaseudulle.

– Tämä on varmasti viimeinen vuoteni Pekingissä. Sitten lähdän näistä töistä. Tosin näin sanoin viime vuonnaakin. **TM**

SASK on viime vuosina tukenut Kiinan työntekijöitä paikallisen kansalaisjärjestön kautta. Yhteistyö kuitenkin päättyi viime talvena, kun kaikki aktivistit pidätettiin.

Matkaan, naiset!

Ghanalaisnaisista tuli kyliensä henkisiä johtajia, kun he hankkivat SASKin tuella ammattitaitoja ja omaa toimeentuloa. Naiset ovat voittaneet ennakkoluulot ja omat epävarmuutensa.

Tarkwanaamurainkohelottaa korkealla, kun kaivostyöläisten vaimojen kokous alkaa. Naiset kerääntyvät saliin ja kajauttavat ilmoille iloisen laulun. Äänet kantavat ja lanteet heiluvat, eikä ketään ujostuta. Vain me suomalaiset seuraamme juhllisuutta kainoina, kädet hädin tuskin musiikin tahtia tapaillen.

Kun tulee osallistujien vuoro kertoa kokemuksistaan, hymyt hyytyvät. Monia jännittää. Sanat takertuvat kurkkuun ja on vaikea muistaa, mitä oikeastaan piti sanoa. Eturivissä nainen nousee seisomaan ja puhuu lattialle:

– Mieheni ei uskonut, että osaan tehdä koruja.

Kerran tein yhden itselleni ja pidin sitä kirkossa. Mieheni yllättyi, kun sain paljon kehuja ja jotkut tekivät jopa tilauksia.

Pöydille salin takaosaan on levitelty värikäitä riipuksia, kenkiä ja hattuja. SASKin tuella naiset ovat saaneet koulutusta muun muassa catering-palveluihin, korujentekoon ja koristeiluun. Tärkein osuus koskee kuitenkin yrittäjyystoimintaa ja itseluottamuksen kasvattamista.

Naisten osallistuminen perheen elättämiseen ei ole edelleenkään itsestään selvää.

– Aiemmin mieheni ei välittänyt, teenkö töitä vai en. Kun opin tekemään koristeita, miehen

sukulaiset paheksuivat, sillä he luulivat hänen ostelevan niitä minulle. Jouduin viemään koristeita heidän kotiinsa näytille, ennen kuin he uskoivat, että teen ne ihan itse, nainen keskirivistä kertoo.

Monet mainitsevat, miten kiitollisia he ovat mahdollisuudesta oppia uutta. Toiset myöntävät suoraan, etteivät he uskoneet hyötyvänsä mitenkään.

– Myin ennen elintarvikkeita kotona ja tienasin noin cedin päivässä, kertoo neljän lapsen äiti **Rebecca Ampong**. Yksi cedi vastaa noin 20 senttiä ja sillä saa Tarkwassa viidesosakilon riisiä.

”Kun koulutus alkoi, minua ei kiinnostanut ollenkaan ja miehenikin neuvoi lopettamaan. Sitten aloin opiskella koristeiden tekoa ja innostuin.”

Loppu lintsaamiselle

Kuumaa, polttavan kuumaa. Kun astumme sisään **Mercy Asamoahin** kotiin, olo on kuin saunassa. Aurinko on korkeimmillaan, eikä kahden kammarin kodissa liiku ilma. Mercyn viisi lasta ovat 2–18-vuotiaita, ja he nukkuvat samassa huoneessa kahdessa sängyssä. Verhona toimiva kankaanpala peittää hädin tuskin ikkunan. Pöly käy henkeen.

– Ennen koulutusta myin maissipuuroa, jota valmistin omassa keittiössä, Mercy sanoo ja osoittaa takapihan suuntaan. Pimeässä tönössä on tulipesä ja sielläkin polttavan kuumaa. ”Sillä ei kuitenkaan pystynyt elättämään perhettä”.

SASK tukee kaivosmiesten vaimojen yhdistystä kahdessa ghanalaisessa kaupungissa.

Rebecca Ampong opiskeli koristeiden tekoa ja tuo nyt merkittävää lisätuloa perheen yhteiseen kassaan.

Naisten pienyrittäjyystoiminta vaikuttaa koko perheeseen. Tässä syntyy saippuaa myyntiin.

Tavoitteena on ennen kaikkea vaikuttaa koko perheen hyvinvointiin: kun naisten sosioekonominen asema paranee, myös lapset hyötyvät.

Kaivosmiesten palkat ovat pieniä eivätkä ne riitä monihenkisen perheen elättämiseen. Naiset ovat usein täysin riippuvaisia miehensä tuloista ja koska tarve lisätienesteille on suuri, myös lapset saattavat tehdä töitä koulunkäynnin kustannuksella.

Toimintaa koordinoivan Ghanan kaivostyöläisten liiton koulutusvastaavan **Vida Brewun** mukaan naisten pienyrittäjyystoiminta vaikuttaa koko perheen asenteisiin.

– Aiemmin äidit suhtautuivat välinpitämättömästi koulunkäyntiin. Lapset saattoivat lintsata ja teiniraskaudet olivat yleisiä. Monet päätyivät hanttihommiin laittomille kaivoksille. Nyt ymmärrys koulutuksen ja työn merkityksestä on lisääntynyt, ja äidit opettavat uusia taitoja lapsilleen.

Koulutus tuo itsevarmuutta

Kaivostyöntekijöiden vaimojen yhdistys alkoi pienimuotoisena toimintana vuosia sitten. Koska miehet eivät välttämättä pitäneet huolta perheistään, syntyi tarve turvata vaimojen ja

”Ymmärrys koulutuksen ja työn merkityksestä on lisääntynyt.”

lasten elinolot. Tätä nykyä Obuasien yhdistyksen jäsenet toimivat koko kaupungin henkisinä johtajina, eräänlaisina kylänvanhimpina. Kaupungin asukkaat kääntyvät naisten puoleen huolineen ja murheineen.

– Sensijaan että jokainen puuhailisi omillaan, naiset ovat yhdistäneet voimansa ja ryhtyneet suuriin projekteihin, kuten vedenporaukseen, saippuanvalmistukseen ja palmuöljynmyyntiin, SASKin aluekoordinaattori **Marinna Nyamekye** toteaa.

– Toiminnasta hyötyy koko yhteisö.

Siinä missä Tarkwan naiset vasta virrittelevät yritystoimintaa, keskighanalaisessa Obuasien kaivoskaupungissa nautitaan jo täysin rinnoin työn hedelmistä.

Kun saavumme Obuasien kaivostyöntekijöiden vaimojen toimistolle, yksi asia on selvää: kukaan ei ainakaan jännitä. Naiset esittelevät itsensä pää pystyssä, halaavat ujostelematta ja katsovat silmiin. ”May God Bless you”, he huutavat. Tunnelma on kaikin puolin kepeä, eikä vähiten musiikin ansiosta. Myös Obuasien kokoukset alkavat reippaalla laululla ja tanssilla, jota rummut, tamburiinit ja helistimet säestävät.

– Olisit nähnyt nämä ihmiset silloin kun aloitimme, huudahtaa Marinna Nyamekye.

– He eivät uskaltaneet vastata edes yksinkertaisesti kysymyksiin.

Toisin nyt. Naiset kertovat ylpeinä, miten koulustoittoiminta on muuttanut heidän elämäänsä:

– Tuntuu siltä, että olen osa yhteiskuntaa, yksi sanoo.

– Olen yleisesti itsevarmempi, vastaa toinen.

Yhteiskunnallinen merkitys toistuu etenkin niiden naisten puheenvuoroissa, jotka ovat koulutuksen myötä oppineet kirjoittamaan oman nimensä. **TM**

Lahjarahat työntekijöiden oikeuksien puolustamiseen

JHL:n puheenjohtaja **Jarkko Eloranta** on SASKin hallituksen entinen puheenjohtaja ja pitkäaikainen hallituksen jäsen. Huhtikuun 13. päivänä hän täytti 50 vuotta. Eloranta pyysi suuntaamaan mahdolliset muistamiset SASKin toiminnan tukemiseen. Lahjoituksellaan hän halusi osaltaan tehdä SASKin työtä tunnetuksi.

– Ay-liike ei juuri tällä hetkellä ole missään kovin juhlistettu, mutta kehittyvissä maissa on vielä paljon potentiaalia. Jos liitot siellä saavat lisää voimaa, se vie pois tätä meitä vaivaavaa työpaikkojen siirtymistä halpamaihin ja onnettomiin työoloihin.

”Merkkipäivälahjoitus on sopivan neutraali tapa muistaa.”

Elorannan kiinnostus kehitysmaihin alkoi jo opiskeluaikana ja hän suoritti perusopinnot kehitysmaatutkimuksessa, pääaineinaan kansainvälinen politiikka ja kansantaloustiede. Ennen JHL:ää hän työskenteli sen edeltäjälaitoksessa, Kunta-alan ammattiliitto KTV:ssä eri tehtävissä. SASKin hallitukseen hän tuli 1998, silloin vielä varajäseneksi.

– Silloin SASKilla oli lähialuehankkeita Karjalassa, Baltiassa ja Pietarissa. KTV oli Helsingin vesilaitoksen kautta mukana Pietarin vesilaitoshankkeessa ja työskentelin hankkeessa sekä hallintomiehenä että toteuttajana, Eloranta muistelee. Noihin vuosiin mahtuu monenlaisia sattumuksia.

– Kerran vetäessämme seminaaria Pietarin kunta-alan liiton kanssa saapui seminaarisaliin keskusjärjestö FNPR:n toimitsija, joka vaati meitä lopettamaan ja poistumaan paikalta, koska emme olleet hakeneet heiltä lupaa koulutuksen järjestämiseen. Tiedon suomalaisten paikallaloista he olivat saaneet Venäjän viranomaisilta – tieto siis kulki.

Baltian osalta hankeyhteistyö kävi tarpeettomaksi, kun maat itsenäistyivät ja niistä tuli EU-jäseniä. Ulkoministeriö otti käyttöön teollisuusmaiden järjestön OECD:n ns. ODA-kriteerit (official development assistance) ja lähialuehankkeet päättyivät 2000-luvun puolivälissä. JHL:llä on ollut SASKin kanssa useita julkisten palvelujen turvaamiseen tähtäviä hankkeita sekä muun muassa pitkäaikainen naisten lukutaitohanke Haitissa. SASKin hallituksen Eloranta jätti 2010 lopussa, kun hänestä tuli JHL:n toimialajohtaja. Järjestön johtotehtävissäänkin hän seurasi

JHL:n puheenjohtajana vielä keväällä toiminut Jarkko Eloranta tuntee SASKin toiminnan hyvin.
-Kehittyvien maiden ammattiliitoissa on paljon potentiaalia.

SASKin työtä kollegan raporteista ja julkisen alan globaalin kattojärjestön PSI:n hallituksessa. Elorannan SASK-kausi oli kasvun aikaa: alueorganisaatiojärjestelmä luotiin ja viestinnän roolia korostettiin rekrytoimalla lisää väkeä.

Miksi merkkipäivälahjoitus?

- Ihmiset kuitenkin haluavat jotenkin muistaa, ja tässä asemassa olevaa haluavat organisaatiotkin muistaa. Merkkipäivälahjoitus on sellainen sopivan neutraali tapa.

Lahjoituskohteen valintaan vaikutti myös

se, että Eloranta tuntee SASKin työn niin hyvin.

- SASK on vahva ja kokenut organisaatio. Ei tarvitse miettiä, miten siellä lahjoitusrahat tuherretaan. Rahojen käyttökohde on myös selkeä: ay-oikeuksien parantaminen, ja neidän ovat ihmisoikeuksia. **TM**

Elorannan syntymäpäiväkeräys on tähän mennessä tuottanut SASKin työhön n. 10 000 euroa. Lehden mennessä painoon odotettiin vielä SAK:n edustajakokouksen lopullista päätöstä Elorannan valitsemisesta keskusjärjestön johtoon.

Lahjoita

Voit tehdä merkkipäivälahjoituksen tai muun lahjoituksen kehittyvien maiden työntekijöiden hyväksi sivulla www.sask.fi/tue. Sivulla on vinkkejä myös ei-rahalliseen osallistumiseen.

TÄYTÄTKÖ VUOSIA?

Tue köyhien maiden työntekijöitä! Voit nyt osoittaa merkkipäivänä saamasi lahjoitukset SASKin työn tukemiseen. Taataan yhdessä köyhien maiden työntekijöille turvallisemmat työolot ja elämiseen riittävä palkka.

Perusta oma merkkipäiväkeräyksesi osoitteessa

www.sask.fi/tue